

Arkeologisk schaktningsövervakning i

KÅLGÅRDSPARKEN

vid schaktning för fallskyddsunderlag och lekplatsutrustning
inom stadslager L2001:4288 i Falu stad och kommun, Dalarnas
län
2022

Arkivrapport dnr 28/21

Emelie Svenman

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY

Fastighetskartan: © Lantmäteriet.

Terrängkartan: Lantmäteriet (CC0)

Dalarnas museum, Falun, 2022

Sammanfattning

Under april 2021 genomförde Dalarnas museum en schaktningsövervakning i Kålgårdsparken i Falun. Området ligger i den norra utkanten av Falu stadslager, L2001:4288. Sammanlagt fyra schakt grävdes i vilka utfyllnads- och utjämningslager påträffades varav ett tjockt slagglager. Inga daterbara fynd, lager eller konstruktioner påträffades.

Inledning

Dalarnas museum har genomfört en schaktningsövervakning i Kålgårdsparken i norra Falun som ligger inom Falu stadslager, L2001:4288. Arbetet skedde i samband med Falu kommuns arbete att utveckla befintlig lekplats i Kålgårdsparken. Fältarbetet skedde under perioden 12-30 april 2021.

Bakgrund

Undersökningsområdet ligger precis i den norra utkanten av Falu stadslager, L2001:4288. Dalarnas museum har tidigare genomfört schaktningsövervakningar i bland annat kvarteret Utkanten (se till exempel Lögdqvist 2012 och Fahlberg 2017) där man framförallt påträffat slagglager.

Syfte

Syftet med undersökningen var att på ett vetenskapligt sätt undersöka och dokumentera fornlämningen i samband med schaktningsarbetet.

Metod och genomförande

Schaktningsarbetet utfördes med grävmaskin utrustad med planeringsskopa. Arkeologer från Dalarnas museum dokumenterade schakten efterhand när de var färdiggrävda. Schaktens rensades förhand och dokumenterades sedan skriftligt, genom fotografi och mättes in med RTK. Inmätningarna bearbetades sedan i ArcMap.

Resultat

Sammanlagt fyra schakt grävdes. Schakt 1, 2 och västra delen av schakt 3 hade slagglager i botten. Schakt 2 blev snabbt vattenfyllt.

I övrigt innehöll samtliga schakt lager med kol, sten, slagg och tegel som låg under grästorven. Inget har ansetts ha något antikvariskt intresse, utan tolkas som utfyllnad och utjämning från nyare tid. För kompletta schaktbeskrivningar, se bilaga 1.

Slutsatser och utvärdering

Vid schaktningen framkom inga daterbara fynd, lager eller konstruktioner. Lagerföljden bestod av påförda utjämnings- och utfyllnadslager i form av slagglager och lager innehållande kol, sten, slagg och tegel. Dessa bedöms som recenta. Schakt 1-2 som innehöll slagglager i botten grävdes inte ned

till den naturliga marknivån. Det är därför möjligt att det under slagglagen finns äldre lager eller lämningar bevarade, men med tanke på att delar av schakten blev vattenfyllda är det inte troligt, utan slaggen har antagligen använts för att fylla ut Kålgårdsudden.

Referenser

Fahlberg, D. 2017.

Arkeologisk schaktningsövervakningen, Utkanten 4, vid grävning för upprättande av plank inom fornlämning 68:1, stadslager i Falu stad och kommun, Dalarnas län. Dalarnas museum arkivrapport 68/17.

Lögdqvist, A. 2012.

Arkeologisk schaktningsövervakningen i kvarteret Utkanten i samband med schaktning för fjärrvärme i Östanfors, stadslager RAÄ 68 i Falu stad och kommun, Dalarna. Dalarnas museum arkivrapport 234/11.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-21172-2020
Fornreg, uppdragsnummer:	202100295
Socken:	Falu stad
Fornreg, lämningsnummer:	L2001:4288
Fastighet:	Falun 7:5
Koordinater, mitten (S3): (SWEREF99 TM)	N 6720384 E 533814
Höjd (RH 2000):	114,6 – 115,3 m ö h
Inmätning:	RTK
Utförandetid:	2021-04-12 – 2021-04-30
Undersökt yta:	490 kvadratmeter
DM projektnummer:	1763
DM diarienummer:	28/21
Arkeologisk personal:	Eva Carlsson, Emelie Svenman, Lee Widegren Lundin
Projektansvarig:	Emelie Svenman

Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum. Inga fynd tillvaratogs.

Bilagor

1. Planer
2. Foton
3. Schaktbeskrivningar

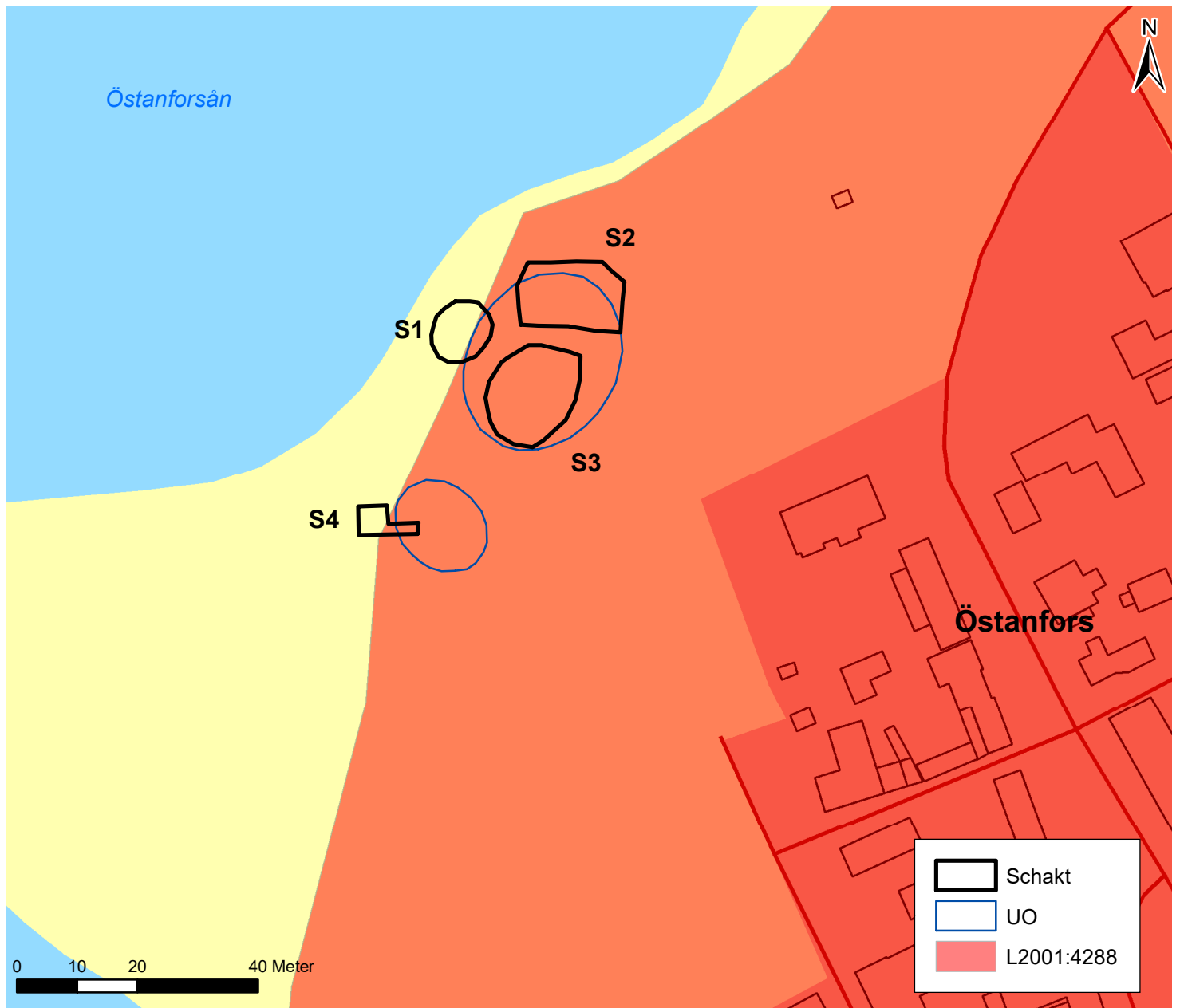
Bilaga 1. Planer

1.1. Falu stadslagers (L2001:4288) utbredning samt stadsdelen Östanfors markerat (t.h.), plan över kvarteren i Östanfors med undersökningsområdet markerat med en blå cirkel (t.v.).

1.2. Utdrag ur fastighetskartan, undersökningsområdet markerat med en blå cirkel. Skala 1: 10 000.

1.3. Utdrag ur fastighetskartan med schakten (svart) och undersökningsområdet (blått) utritade. Skala 1:1000.

Bilaga 2. Foton

2.1. Översiktsbild tagen mot schakt 1,2 och 3 med Östanforsån i bakgrunden. Fotat från S. Foto: Eva Carlsson

2.2. Översiktsbild över schakt 2. I botten av schaktet syns det slaglager som påträffades i schakt 1,2 och 3. Till höger i bild ser man att schaktet börjat vattenfyllas. Fotat från NV. Foto: Emelie Svenman

2.3. Utfyllnadslager synligt i schaktväggen i schakt 4. Fotat från S. Foto: Emelie Svenman

Bilaga 3. Schaktbeskrivningar

Schakt 1

Ovalt, 11 x 9 meter (NV-SO), ca 0,5 – 0,6 meter djupt. Lagerföljd (norra profilväggen):

1. Grästorv, 0,10 m
2. Matjord (brun lera/silt, inslag av tegel, kol, småsten, grus, växtrester), 0,20
3. Infiltrerad, ljusbrun/beige lera. Inslag av tegel och kol, 0,20 m
4. Slagglager, brun/beige lerig silt innehållande slagg och sten.

Ytlig kolkoncentration i västra schaktväggen. Troligen efter grillplats.

Schakt 2

Rektangulärt, 17 x 11 m (V-Ö) Ca 0,6 meter djupt.

Lagerföljd (norra profilväggen)

1. Grästorv, 0,1 m
2. Brun/beige, siltig lera innehållande slagg. 0,4
3. Rent slagglager

Delar av schaktet vattenfyllt, framför allt västra delen.

Schakt 3

Ovalt, 18 x 14 meter (NO-SV), 0,6 meter djupt.

Lagerföljd (norra profilväggen)

1. Grästorv, 0,1 m
2. Lera, inslag av kol, sot, sten, småslag, 0,5 m
3. Naturlig lera. Västra delen rent slagglager i botten.

Djupare del i schakt 3 ca 0,2–0,3 m. Slagg. Vattenfyllt.

Schakt 4

Oregelbundet, 5-10 x 2-5 meter (Ö-V), 0,5 m djupt.

Lagerföljd (Norra profilväggen)

1. Grästrov 0,05 m
2. Brun sand 0,1 m
3. Brunsvart silt m insalg av kol, sten, slagg, tegel, 0,1 – 0,15 m
4. Ljus silt/lera 0,1 m
5. Samma som 3.
6. Infiltrerad lera.